

Farni arhiv:

Ephemeris ecclesiarum S.S.Martini Matricis et Wolfgangi Thaumaturgi filialis episcoporum inscripti coepta anno Domini 1744. /Cerkev v Poljanah:/
Ausgab auff Kirchenorant 1745 den 21.Jener ist ein neuer Vesper "antk mit zweyen Dalmaticis bezahlet worden mit 56 fl. - - Den 14 Junij gegeben worden dem H.Heinrich Tischler zu Laakh vor ahr gelt des hl Stephans altar - 30 - - Den 12.sept.empfangt der Heinrich Göttinger tischler zu laagkh durch sein dienst magd 24 fl den 21 Avg.empfangt H.Blasitz Maller zu laagkh ahrgelt vor S.Stephani blat -5- mehr empfängt er 4 1/2 stab ---leinweth 1 stab per 25 x 1 $\mathcal{R}$ betraget - 1*54 - item gabe ihm der Kkirchenpropst Georg Dembacher 3 stab rüsten? leinwath 1 per 32 Xv/?/ macht - 1*36 - 1745 den 18.oktober hat der H.Marthin Blasitz mahler zu Laakh yber den schon vorhin empfangenen vor das S.Stephani vnd Geburth Christi blath anock/?/ empfangen /so per 15 fl 28 Xv l.w.verglichen worden - 8,52 -

Den 6.nov.hat der herr Heinrich Göttinger tischler zu laagkh empfangen von den gemachten S.Stephani altar /für den vmb 190 fl.l.w.den seiner frau Ehewürthin 2 fl.20 vnd dem Gesellen 40 Xv alles l.w.verglichen worden hundert neun vnd zweinzig idē /?/ 129 fl l.w.in beysein des herrn Dembschar - 129.-- q das vorhin gegebene ist oben zu sehen.

1746 den 11.febr.hat der Heinrich Göttinger tischler zu lagkh mehr emp-

fangen durch sein Dienstmagd so die leisten gebracht an di ihme anoch aus-
stendig 10 fl l.w. ein ~~zahl~~ zechin - 5---den 17 Juny ist gegeben worden
den Heinrich Göttinger der anoch an S.Stephani altar ansstendige Zechin
8 5-- den 13 sept ein Kölich wergoldet worden 5 - 20 - -
1746 den 6.okt.dem Tischler Heinrich gegeben worden ein conto des reparier-
ten hohen altars 10 --

den 17.nov.empfangt der Tischler so den hohen altar reparieret 48-- den
Gesellen - - 40 - item vor den wein vor - die 2 tischler so an den altar
gearbeithet haben - 1.28 -

1747 den 12.merzen empfangt der Vergolder H.Franz burger zu Crounburg
vor das Aarhgelt /so den hohen vnd S.Stephani altar fassen solle/ 2 Zechin
- 10 --

den 6.April hat empfangen H.Heinr ch Tischler meister zu laagkh an der in
der arbeit habenden Tabernacul 20 --

Den 25.April empfangt mehr Heinrich Göttinger Tischler in laagkh an die
raitung des aufgesetzten Tabernacules 40 --

Den 30 April hat empfangen H.Franz Wankho aus handen des Jacobes Jeg-
litsch 23 -- item mehr empfangen Heinrich Tischler von -- hohen
altar 1 - 10- 2 ausgaab

1774 den 6 May hat empfangen H. Franz Wankho vergolder 50--

Den 31 May empfange H. Franz Wankho vergolder 24-- den 16 Juny seyn-

darf Poljane pri Škofji Loki

3

darf Laybach vmb des platel gold geschikhet worden 30 fl t.w. macht l.w.
34- 59 - 1 eodem mehr der Vergolder empfangen - 10 --

Den 2 Julij empfanget mehr H.Franz Wankho vergolder 44 -
mehr den Vergolder geselle 1.40 -

Den 13.may ist repariert worden das fahnen Creuz davon bezahlet - 6.24

Den 3.Junij das neue Antipendium vor dem Hohen altar vnd die Reparation
von dem Eahnen Creuz bezahlet worden mit 1.4 -

1747 den 10 Junij empfangt H.Heinrich Tischler zu Laagkh die an der
neugemachten tabernacul /vmd welchen per 70 fl l.w. verglichen worden/
anoch ausstendige 10 -- vnd sein Gemahlin trinkgelt 2.4 -

In Aufsetzen des Tabernaculs zahlt von den Tischler 2/4 wein - 26.2

Die Canon taffeln erkaufet - ~~13.1~~ 13.1

1750 der Tischler Heinrich Gottinger empfangen a conto des neugemachten
S.Catherinae altares 20.- l.w. 20 - -

Den 26 Juny empfangt der Tischler - 30 - -

Den 30 Julij mehr empfangen der Tischler vor S.Catherinae altar 25 f
14 xv damit ist alles bezahlt worden 25.14 -

Da der Tischler den Catherinae altar aufgesetzt bezahlt die Kirchen
vor ihn den trunkh mit 54 xv.

Der Vergolder empfangen a conto im allen 10.20 -

Dem Mahler von den Baldachin 12 - -

Poljane pri Škofji Loki

1750 Den 4 dec. dem Vergolder gegeben worden vor die Fassung des S. Cytha-
rinse altars ~~XXX~~ lll. 19.1

Eodem vor yberfassung des Michaeli altar empfangen der Vergolder 14.20 -

Den 16 Julii von ausfassung der Canzel 8.40 -

darzue Gold gekauft worden per 8.27 - eodem dem Vergolder gegeben worden
von anstreichung des Baldakhin stangen, des Taufsteingüters, vnd Podars des
Dählein vor grossen Thor 14.39 -

Den 14. avg. empfängt der Schmidt vor das nöthige eyssen der Canzel thür
- - -.40 -

Den 21. Aug. empfieng der Mathia Blasitz Mahler zu Laagkh auf das blath
vnd amte Mehlerrey St. Stephani altars 5 - -

Den 12. Sept. empfängt der Heinrich Göttinger burger und Tischler zu laagkh
durc sein dienstmagd 24. - -

Den 5. sept. dem Mahler vor das Blath S. Stephani 4 1/2 stab rupf/2/ lein-
wath 1 per 25 xv 1 1.54 -

1745. Den 16. sept hat plačilo za pokritje zvonika.

1746 9. okt. plačilo za beljenje cerkve.

1751 Den 7. julij der Maurer Stephen Mazikh empfangen 4 fl l.w. so die
Sacristei ausgeweisset - - - 4. - -

1750. Den 4. dec. dem vergolder von zweien yber malten antipendii 2. -

1758 Den 2. juny sind dem H.glokhen gieser /macher ?/ Crainburg yber-
sendet worden zur ybergiessung der grossen gebrochenen gloggen 100 fl tw.
ide l.w. 117.40.- von der gloggen fur lohn 3.20 -

Den 1.sept.den H.Gloggengiesser a conto der grossen gloggen gegeben
300.- -

1759 Den 4.febr. empfieng mehr a conto H.Gloggengiesser 10 zechini in
gold und anderer münz 50.- -

Den 24.April, zopet 35 -

1759 24.Okt. - 60 .-

29.dec. 119.18.2

13.febr. 18.40 -

Cerkev sv.Volbenke - "zapiski v arhivu v Poljanah

izdatki:

1745 in julii ist zu einem alten fahnen Blath ein neue /cartisene?/
fahnen gemacht worden mit Kosten 4.25.1

1766 Den 11 May empfieng der Herr Antoni Fayanz fergolder an der Arbeit
10 Cechini

Den 22 Junij der Herr Anton Fajanz empfang aus der Kirchen triegel S.
Wolfgangi 288.- fl l.w.

Urberium wicinitatis Bestae Virginis vulgo Sanctae Sobothae in Monte
Bukau Verh descriptum ab urbario antiquo anni 1640 cum omni fidelitate

anno 1677 mense february per Carolum Ignatium Codellum Goritiensem indiſ.
Parochum S. Martini in Pölland.

Račun 22.jul.1728 "vnd ist disen Jahr der Frythoff gebaut worden".

27.jul.1734 izdatki za zastavo tudi slikarju, a brez imena.

Den 18.sept.1742 ist die Kirchen ~~reitung~~ raittung B.V.Mariae dolorosae
u Bukavim verchu von verflossenen 1741 Jahr in gegenwart fast der ganzen
nachbahrschafft benhehen, so yber alle notwendige ausgaaben wo die Kirchen
ist neugebauet worden, anſoch ein kleine Summe gelts - - - überbliben.

Den 21.Julij 1746 Jahrs ist die Raittung abgedachten Filial Kirchen Do-
lor Virg.in Sabbathberg in gegenwart der benachberthen abermahlen gehalten
und beschlossen worden - - - von der vorjahrigen Summa aber ist den Antonio
Facis per den neuen Altar S.Bartholomaei 60 Ducati 40 x gegeben worden.

3.nov. 1658 kopije pobotnice.

Anne Copriuz lapicida sttestor me percepisse a Camera^{rūs} S.Sabothae
Georgiu Buchauiz seu Tissouz et a Joanne Korsisnik Coronatos 77 et solo-
dos 16.

1686 2.Okt. facta est aliqualis ratio cum camera^{rūs} et Murario ra-
tione Turis et inibersi muri pro quo conventur fuerat ab initio in tantum
in die se& postea mutato contractum conventum fuerat ut ipsi darentur

18 pro quonis passu.

Slode nekateri izdatki v tej zvezi.

Urbarium fil. ecclae S. Udalrici /Leskovca po starem/ iz l. 1677, prepisal Michael Mrakh, župnik 1749.

Den 16. 1751 ten: obračun - 330 fl l.w. so dali za nov veliki altar.

Urbarium eccl. S. Pauli Apostoli /Stara Oslica/ prepisan 1748.

Den 1. jul. 1748 obračun - Der tischler hat an die zwey neu gemachte Seiten altar empfangen a conto 26 ung und 15 pazen.

Den 26 junij 1749 stranska oltarja sta bila popolnoma plačana,

+

Cerkev v Poljanah:

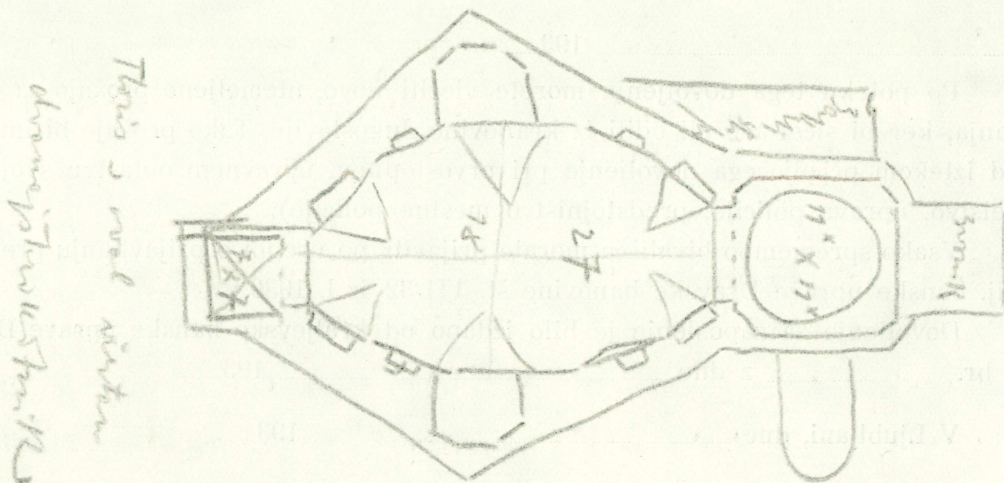
Zadnja dva stranska oltarja sta iz prve pol. event. že proti sredi 18. stol. Oba moderno, slabo polihromirana. Zaviti stebri. Južni ima kip Kamenjanja sv. Štefana - nekdanj je bila tudi slika, a je sedaj ni. Dekorativno oba zelo dobra. - Severni oltar je pendant južnemu, ima kip Marije, pribežališče kristjanov s plaščem.

Veliki oltar dobro, še pod baročnim vplivom stoječe delo prve polovice 19. stol. z močnimi vplivi klasicizma. Lep tabernakelj, ki je čisto klasicističen z dobrimi angeli.

Čudovita je osvetljava te cerkve. Po eno okno se nahaja v 4 ozkih straneh v srednji višini, v širših 6 stranicah pa po eno polkrožno, v hodniku, ki opasuje cerkev, ob nogi svoda ~~po~~ nad venčnim zidcem. Če človek pride izpod kora, stopi v izredno svetel prostor, a niti eno okno ne sveti direk-

tno, isti je položaj od prebiterija in od večine točk v cerkvi, edino sredi cerkve se skozi par oken vidi nebo.

V prebiteriju na sev. steni črna kamenita plošča z napisom: Mortuus est
est et Aaron Zreg hic iacet adm./?/ rdus. nobilis ac Doct. domin Ioannes
xpxxxx Casparus Jager aa: LL: et ~~xhixxx~~ Philiae M: Parochiae Poliensis
parochus vigil/a/ntissimus qui VIII. ianuarii anno salutis nr̄ae MDCCV
aetatis suae IL^{no} obiit in domino cuius anima requiescat in pace amen.

Po svojim obliki in podrobnih okraskih spada monštranca k najlepšim monštrancam na Kranjskem sploh. Stalce ima obliko četverolist, a tako, da posamezne večje liste segajo še mali ostri listi. Vozel je lepo okrašeno jabolko. Nad stebлом je najprej napustek, potem se pa vzdiguje na piramidalni podlagi fino okrašen obroček za sv. hostijo. Na obrh straneh in nad obročkom so gotski loki s filialami, ki nosijo na vrhu gotskemu stolpiču podoben zaključek. Vrh tega stolpiča je razpelo. Pod gotskimi loki stoje drobni, a dosti natančni kipci: sv. Krištof, sv. Janeza Evangelista, sv. Barbare, sv. Katerine, sv. Klare in na vrhu Ecce homo z dvema angeloma. Na stalcu je vgraviran grb mekinjske opatice Ane Lamberger z napisom: Anna Lambergerin dieczeit Abtassin zu M.D. 1520. Dalje so vgravirane tudi podobe sv. Marjete, Andreja, Erazma z napisi: S. Margareth, S. Andre, S. Erasmus. V novejšem času je monštranci pridan še zarni svit. Pacifikali - zelo fino delo. Verjetno je bil kupljen z drugimi cerkvenimi posodami in orodjem v Mekinah.

Svečniki - tu imajo šest težkih, visokih svečnikov, srebrnih, ki so iz Mekin iz l. 1722. Zraven je tudi grb gallenberški. Napis: Dorothea Sidonia Gallenberg Abbatissa in Münkendorf 1722.

V. Steska: tare cerkvene posode na Kranjskem, Imk XVI., 1906., str. 1. & x

Svetilnice za večno luč - V Poljanah je zelo lepa, vsa sestavljena iz drobnih trakov in okrašena s tremi reliefi iz življenja sv. Petra. Napis:

IRGVHVG

Z PVS 1729

Reliefi: 1. Sv. Peter izroča Jezusu ključe. 2. Sv. Peter ujet. 3. Sv. Peter od angela ~~izrešen~~ rešen. (glej zgoraj, str. 24.)

Die Pfarre Pölland bestand schond ~~bestand schon~~ vor dem J. 1417.

Anton Jellouschek: Beiträge zur Topografie und Geschichte von Lack.
MHVK. Juni 1856, str. 47.

...."Štefan Šubic posestnik v Poljanah nad Škofjo Loko, kateri se že več let s podobarstvom, malarijo in zlatarijo peča. Izdelal je že marsikateri oltar s podobami vred, prižnico i.t.d. v zadovoljnost farmanov; toda venec vsih njegovih izdelkov je pa veliki oltar, ki ga je v domači farni cerkvi ravno pred štirinajstimi dnevi tako lično dokončal, de se more reči, de "delo mojstra hvali", kteriga v resnici smo vsi prav veseli, in po pravici zamoremo reči, de se po deželi malo tako krasno okinčanih in lično izdelanih oltarjev narahja; visok je čez devet sežnjev in po primeri tudi širok. Zgornji del oltarja ~~podperka~~ podpera šest stebrov rimskiga reda, med kterimi širi krasne podobe stojè. Posebno pa ve on marmoru tako barvo in podobo dati, de zamore vsaki misliti, de je ponatorn. On pe ne izdeluje samo novih oltarjev, prižnic, itd., ampak tudi poškodovane popravlja, premala in prezlati. Kdor se resnice tega še bolj prepričati želi, naj pride v Poljane novi oltar gledat, bo vidil, de nismo mojstra dela prehvalili. - Tudi cena njegovih izdelkov ni prehuda, in njegovo zadržanje je prijazno in vse hvale vredno. Zato ga pa tudi vsim duhovnim gospodem, cerkvenim starešinam in vsim tistim, ki njegovih izdelkov potrebujejo, priporočim, in sim jim porok, de bodo gotovo tudi sami mojo hvalo poterdili." - N.D. V Poljanah 17. dan veliciga serpana 1849.

Pohvala in priporočenje umetniga podobarja, malarja in zlatarja v Poljanah na Gorenskim. - Novice 29. avgusta 1849, list 35, str.154.

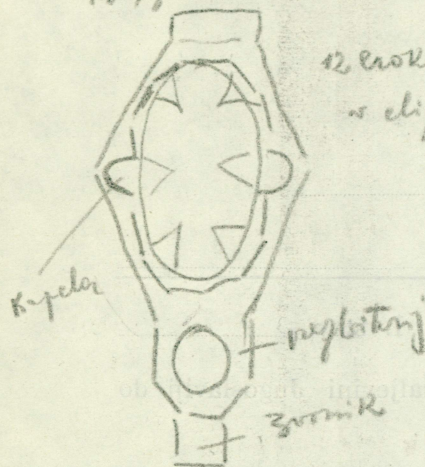
Poljane pri Škofji Loki

župna cerkev

sv. Martina

Kor, glavni vhod

12 okroglih
v elipsi

11

Zelo zanimiv konglomerat iz ca. 1720 /o/. Dve kape-
li v lokih /boki?/ spredaj, Vhod posebej dostavljen
Zadaj /o/ prezbitერიj. Kupola nad elipse s sosvodni-
cami, plitva kupola nad prezb. Visoko pod svodom
grede okrog empere. Čisto izredno debelzid in kon-
struktivna rešitev presega ono cerkve v Šmartnem.

Stele, XXVI, 4. IX, 1924.

Sedanja c. je zidana l. 1710. čadja je osmerokoten pros-
tor. Ima 6 str. kapel z str. kori (galerijami)

V zadnjem času je c. dobila tri nove oltarje, ki jih
je naredil domač podobar Štefan Šubic. Vel. oltar je bil
narejen l. 1849, str. dva pa l. 1853 in pričata" da je
mojster v tem času v svoji umetnosti dalje prišel, tudi

v malariji, žal. M.B. se je meni dobro narejena zdela. "

V c. je shranjena gotška monštranca, ki je prišla sem iz mekinjskega sa-
mostana. Kot pravi napis je bila narejena l. 1520, k je bila v Mekinja o-
patica Ana Lamberška.

Zg. Danica, l. 1855, str. 196.

Cerkev je bila pobeljena, nanovo pokrita, dobila je nov križev pot, sedaj
pa so v delu nove rezljane klopi, ki jih dela znani malar in p odobar
Šubic Poljanec. Pred nekaj leti je naredil vel. oltar in menda vse druge v
cerkvi.

Zg. Danica. l. 1863, str. 205.

Tu se nahaja gotska monštranca in svečniki, ki so bili prvotno v mekinjah v ž.c.

J. Veider. Pod Grintavci, II, št. 1., 1. 1. 1941.

"Mekinj", str. 3.

V zadnjih letih sta bila narejena dva nova oltarja, dva sta bila popravljena nove klopi, nov tlak, zvonik je bil nanovo prekrit..

Zg. Danica, 1. 1897, str. 32.

Dva str. oltarja bosta popravljena (oz. nanovo napravljena). Novi so že trije oltarji, križev pot, spovednice, lestenec in klopi, ki so bile 1. 1864 postavljene. Hrptišče klopi je domači kipar Stefan Su bic ozaljšal z izrezlajnimi angeljskimi glavicami.

Zg. Danica, 1. 1866, str. 45.

"... Razun cerkve pač ne najdeš tu nobenih posebnosti; cerkev pa ni ne lepa in veličastna, temuč tudi orjaška in morda zidana za večno. Obzidje njeno je tako debelo, kakoršnega še nisem pri nobeni cerkvi vidil in kaplan Gogala, ki mi jo je razkazoval, mi je pravih, da so ob času židanja kmetje z vozi kamnje celo gor na zid pripeljali in ga po zidu okrog zidarjem vozili. Lahko si bravci debelost zidovja mislijo, ako jim povem, da stopnice na kor in galerije okoli cerkve, kakor tudi prostori za stranske oltarje je vse tako v ~~naravnem~~ osredje zidovja vdelano, da nobena teh naprav ne vnanje in ne notranje oblike pri cerkvi ne moti. Zidana je cerkev podolgasto v podobi čolna, le nekoliko preozka se je meni vidila,

o višavi pa se nek meri s stolno ljubljansko. Od nedavno sem ima 3 prav
lične nove oltarje, velikega sv. Martina in prva dva stranska. Orgle, delo
Rumpelna, imajo 16 spremenov in precej dobro pojejo, tudi zvonilo je mogočno
in dobro vbrano."

J. Levičnik: Ogled po Gorenskem. Poljanska dolina in pot skozi njo
proti Idrii. - Novice 15. avgust 1855, L. XIII, list 65,
str. 258-259.

Pohvala Petra^u Rumpla^u, orglarskega^{mu} mojstra^u za kvalitetno izdelane orgle
v Poljanski cerkvi. Podpisana sta župnik Johann Traun, učitelj in
organist L.M. Tributsch.

L.Zeitung, 1824, knjigal, str. 60

Poljane pri Škofji Loki
Šubicevi

Predelna slika /pl.o./1,15 x 34 cm/.Sv.Trije kralji.Ogli so zaokro-
ženi.ker so bili pod lesom.Grobo naslikana pokrajina.Na levi,ob vrtu,
stoji sv.Jožef,naslonjen na palico,zraven v ozadju sta vol in osel.Pred
njim sedi Marija z Detetom v naročju,ki z desno blagoslavlja,z leve se-
e- no darilu prvega kralja.Prvi kralj je bradat,kleči pred njim in mu
poda dar,zadaj dva paža v noši druge pol.16.stol.Eden drži šlep.Okrog
krone turban.Drugi kralj tudi s turbanom,suknja je srebrno belkasta in
posejana s cvetlicami ~~rukoxstx~~ sorodno sliki sv.Uršule v Srednjem Bit-
nju.Zeleni plašč /tudi soroden barvi pri sv.Uršuli/ ima doli viseče,
preklane rokave,ravno tako rokavi pažev.Zadaj dva paža; eden drži plašč
Obrzi ven gledajočih pažev in angela zadaj podobni v tipu in obdelavi
sliki sv.Cecilije.Ta drži v rokah gotsko monštranco.Zadaj stoji črni kra-
kralj v temnozeleni suknji,zadaj dva črnca.Na koncu kleči duhovnik v
keretlju z rožnim vencem v rokah,v desni goreče srce,brada podobna bradi
škof. Hrena.Za njim angel,ki ga drži za ramo in kaže s prstom k nebu.
Obdelava precej nagla,v koloritu prevladuje zelena raznih variacij.
Zraven rudeče,malinove,rumene itd.Meste zvezde oblaki,iz katerih izha-
ja svetloba.Brez podpisa,klečeči duhovnik donator.

poljane pri škofji Luki
šubicevi

2

Dobili so to po Jurijevi smrti iz Pariza, mogoče pa je, da jo je nesel
tja s seboj. Mnogo kaže na tukajšnji postanek.

Stele, XXVI, 4. IX. 1924.

~~Pokopni obili~~